СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION I.

РІК XLIX. Ч. 283. Джерзі Сити, Н. Дж., понеділок, 8. грудня 1941. No. 283. Jersey City, N. J., Monday, December 8, 1941 Vol. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807 Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016
THREE CENTS in the United States of America. FIVE CENTS elsewhere.

Посадник Києва Про Рух За Відродження Української Держави

КУРИТИБА (Бразилія). — Українська ґазета "O Lavrador" („Хлібороб"), що виходить по португальськи, містить в числі з дня 5. листопада ц. р. довшу кореспонденцію про враження з окупованої німцями України. Це враження ґрупи чужинецьких журналістів, що відвідали Київ та відому Печерську Лавру. По вулицях Києва виділи великі ями, повибивані бомбами, багато будинків було розвалених. Журналісти відвідали рівнож посадника м. Києва, якогось молодого українця, якого імені одначе не подано. Цей посадник сказав журналістам, що в Україні існує сильний націоналістичний рух який змагає до відродження української держави. З Києва переїхали кореспонденти до Білої Церкви, звідки починав ген. фон Райхенав наступ на Київ. Ціле місто в руїнах. Також виглядав Умань.

В Миколаєві кореспонденти замешкали в касарнях колишньої совєтської маринарки. Дороги є вже позначені відповідними вказівками, які вказують, де міститься команда армії, поліції, складники бензини та почта.

Хто з чужинців добре поводився, не має чого лякатися

Усім чужинцям, що живуть в Америці, треба запамятати собі слова пані Френклин Д. Рузвелт, яка їх запевняє, що вони не будуть депортовані, навіть як Злучені Держави підуть офіційно до війни. Але це тоді, коли матимуть „добрий рекорд", себто, якщо не буде за ними кримінальних вчинків ні „проти-американської діяльности".

Ту заяву зложила пані Рузвелт в порозумінню з департаментом стейту і департаментом справедливости.

Перестав виходити „Дзєннік Звйонзкови" в Шікаґо

ШІКАҐО (Ілл.). — Відомий польський україножерний щоденник „Дзєннік Звйонзкови" перестав виходити. В Шікаґо було аж чотири польські щоденники: „Дзєннік Людови" (соціялістичний), „Дзєннік Зєдночення", „Дзєннік Звйонзкови" та „Дзєннік Шікаґовскі". Три перші вже не виходять, появляється лише останній.

Бравхіч на Україні

БЕРЛІН, 2. грудня. — Подають, що Гітлер вислав на Україну маршала Бравхіча, начального вожда цілої німецької армії, щоб спинити большевицьку офензиву на відтинку Ростов-Таганрог. Дехто здогадується, що він заступить маршала фон Кляйста, який потерпів поразку біля Ростова.

Є за мир і вільну спілку народів, але готовить зброю

Величезне підприємство Генри Форда, відоме в першу чергу з того, що продукує автомобілі. Знову сам Форд відомий з того, що є проти воєн, а за мирне співжиття народів і за мирну полагоду між-державних спорів. Та тепер його підприємство заняте виробом воєнних матеріялів, вартости якого біліона долярів. Запитаний про те, як погодити його воєнні вироби з його переконаннями, Генрі Форд відповів, що він своїх переконань не змінив, але про те, що йому треба тепер продукувати рішає „закон краю". Форд далі вірить, що всі народи світа можуть створити одну велику демократичну спілку, в якій всі народи жилиб в добрі й мирі. Як така спілка, каже Форд, є можлива в Злучених Державах Америки, то чомуб вона не могла існувати у всьому світі?

Сталін реготався, як міліони гинули з голоду в Україні...

Балтіморські ґазети особливо підкреслили те місце з інтервю католицького архиєпископа М. Ж. Курлея в справі Совєтів, Сталіна і комунізму, в якому цей церковний достойник згадав за голод в Україні. Висказуючись про Сталіна як про „червоного вбивника", архиєпископ Курлей каже, що цей вбивник „як звичайний дикун реготався, коли в Україні гинули 3,000,000 людей задля браку хліба, що він їм видер з уст".

Архиєпископ не добачує теж, як дехто інший, „глибокої мудрости" Сталіна в тому, що він вимордував сотні тисяч людей, яких підозрівав, що вони моглиб створити „пяту колюмну". Бо по правді, казав архиєпископ, Сталін вимордував їх тому, що дрожав за свою власну шкіру.

Архиєпископ Курлей є тої думки, що Сталін може й тепер нахчати на демократії, погодитися з Гітлером і піти знову разом з ним проти „демократичних плютократій". Тоді, каже архиєпископ, галивудські „ґенії" й большевицькі наймити знову зачнуть свою попередну кампанію „за замирення і демократію" та підуть проти тих, що будуть проти Сталіна.

Помер Антін Мирон Цурковський

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ (Па.). — „Америка" подає, що дня 27. листопада одержав п. Антін Цурковський, що є рекордовим секретарем „Провидіння" телеґраму з Департаменту Війни у Вашинґтоні, що 26. листопада помер від ран у Гонолюлю, на Гавайських островах, його одинокий син, Антін Мирон Цурковський.

Покійний син Антона й Марії Цурковських (родився 13, липня 1916. р.) студіював в радіовій школі RCA, а потім вступив до Американської Армії до Другого Сиґналового Баталіону.

Служив у Форт Генвак, Н. Дж., три роки, де дістав ранґу технічного сержанта. Опісля Департамент Війни приділив його до U.S. Radio Intelligence Service. Це був перший випадок, що син іміґранта дістав таку службу. Покійний спеціяльно вивчив японську мову. Його служба на Гаваях вже кінчилася й за 5 днів мав вертатись до Ню Джерзи. Та несподівано стрінула його смерть. Покійний був талановитим хлопцем, дуже доброї й спокійної вдачі. Всією душею віддався своїм спеціяльним студіям, праці й службі для Злучених Держав.

Тіло Покійного забальсамоване й воно буде перевезене воєнним кораблем до Ню Джерзи та буде поховане на католицькому цвинтарі в Питмен, Н. Дж.

Німці катують червоних полонених, кажуть большевики

ЛОНДОН. — Ґазета „Лондон Колінґ", яку видає „Брітіш Бродкестінґ Корпорейшен", подає оповідання совєтського вояка Єзерського про катування большевицьких полонених в м. Умані, на Україні. Згідно з оповіданням Єзерського, в Умані є великий концентраційний табор, де приміщуються десятки тисяч совєтських вязнів. Вязнів викликують через меґафони. Кого кличуть підвал ч. 2, цего відразу розстрілюють. Коли німецькі сторожі нудяться, тоді пускають на большевицьких вязнів скажених псів, твердив червоноармієць Єзерський. Йому вдалося втекти з того табору та передістатися на совєтський бік.

Канадійський Міністер Признає, Що Українці Вступають Чисельно до Армії

Канадійський міністер воєнних обслуг Торсон заявив в парляменті, що канадійці радо вступають до армії, не зважаючи на своє національне походження. Під тим оглядом нема ріжниць між тими, що є анґльо-саксонського походження, а тими, що є іншого. Та, зазначив міністер, його інформовано, що „в деяких частинах Саскачевану чоловіки українського походження вписуються в більшому числі ніж чоловіки інших національних походжень". Як уже була згадка, міністер взяв ще в окрему оборону канадійських українців, заперечуючи, що вони „чужинці".

35,000 українців у канадійській армії

Такий є наголовок новинки, яку помістив торонтонський часопис „Івнінґ Телеґрем" з 27. листопада б. р. Про те саме згадав теж і другий торонтонський часопис „Стар", що відомий зо свого неприхильного відношення до українців.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918, by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.,

Польський Редактор Про Панслявізм

НЮ ЙОРК. — Редактор польської ґазети „Нови Свят" (3. грудня 1941. р.) П. П. Йолес пише про це, що він думає про панслявізм, до якого гарячково закликають в Америці москалі та їх скриті або явні союзники з поміж деяких словянських народів. Між іншим пише він таке:

„Від довшого часу лунає клич: „Браття словяне, гуртуймося разом, браття словяне, лучімся разом в Европі, бо тільки в родині словянських народів зможемо знайти оборону проти німців...

„Кажуть, що ми повинні обійматися з москалями, українцями, югословянами, чехами і т. д... Та знаємо, що ладу в Европі не збудується на обіймах, але на твердій основі дійсности, якої не дасться прикрити параваном обіймів...

„Кому потрібна „федерація словянських держав"? Передовсім Росії. Це її старе бажання, яке тепер відновлено й привернено до нового життя. Забудьмо на хвилину, чому саме тепер Росія потребує такої федерації, а запитаймо, що на це скаже Анґлія. А вона нічого про це не говорить... Припустім, що прийшла хвиля по війні і починаємо говорити про мир. Тоді словяне прийдуть до Джана Була й скажуть: „Ми хочемо федерації словянських держав: Росія, Польща, Чехія, Словакія, Україна, Югославія й т. п. Анґлія скаже: „Маєте моє благословенство"... Тоді проводирем стане Росія, опікунка словянських народів, бо така федерація мусілаб перехилити політичну рівновагу на схід.

„А це представляє велику небезпеку, тимбільше, що таке пересунення тяжіння на схід відбувалосяб в часі великого фізичного й матеріяльного вичерпання... Не треба, отже піддаватися солодким почуванням панслявізму, ані теж принадам словянського расизму".

„Розенберг Іде до Росії" -- Нова Стаття Вісона

НЮ ЙОРК. — Відомий зо своїх писань про Україну і українців журналіст, Андре Вісон, помістив під повищим заголовком статтю в „Ню Йорк Геральд Трібюн" з 3. грудня ц. р., в якій пише про пляни націстівського ідеольоґа Розенберґа щодо підбитих німцями територій на сході Европи. Всі українські, польські, білоруські й московські землі, пише він, будуть обернені у величезну німецьку кольонію з десятками міліонів невільників. Не буде жадних самостійних держав. Розенберґ вже має коло себе 1.500 ріжних експертів, які приготовляються до експльоатації підбитих земель. Всі ці території будуть поділені на ряд німецьких комісаріятів з „ґавляйтерами" на чолі. Першим таким комісаріятом є „Остлянд" (балтійські держави і Білорусь); Естонію евентуально можуть пізніще прилучити до Фінляндії. Україна є другим таким комісаріятом, на чолі якого стоїть Еріх Кох, приятель Розенберґа.

Українські та московські симпатики Розенберґа, пише Вісон, є тепер страшно розчаровані. Їм не тільки, що не дають жадної влади, але їх навіть не допускають в Україну й Росію. Німці кажуть їм ждати „терпеливо" аж на кінець війни, а тоді їх можливо покличуть до помочі. Дуже мало знаємо, пише він, що діється в окупованій Україні. Німці заповіли, що порозвязують колгоспи, однак цього не роблять. Тому, що колгоспи були власністю совєтської держави, а німці кажуть, що вони розбили цю державу, й забирають всі колгоспи на власність німецької держави, а людям не дають нічого.

Порівнуючи німецьких наїзників до колишніх хрестоносних лицарів, Вісон твердить, що між колишніми лицарями з чорними хрестами на плечах і нинішніми гітлерівцями зо свастикою є засаднича ріжниця. Тамті бодай сповидно воювали за віру Христа, навертали поганські народи, будували церкви. А тепер німці поступають інакше. Сам Розенберґ, який фактично стає некоронованим царем над міліонами підбитих словян, отверто пише й голосить, що християнство є „перестарілою вірою", та що воно не відповідає німецькому народові.

Крім того, пише Вісон, німці, чи пак Розенберґ, плянують творити ще більше комісаріятів, але чекають аж до успішного закінчення війни з большевиками. Між іншим вже є в пляні створити комісарят Туркестану, відтак Тибету і т. д.

Памятковий бульвар дерев 24 милі довгий, засаджено в 1651 році здовж дороги, що веде до гробу Іеиасу, японського провідника, а 18,308 дерев у тім памятковім бульварі ще стоять.

ПОМЕР ЛИТОВЕЦЬ, ПРИЯТЕЛЬ УКРАЇНЦІВ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Дня 28. листопада б. р. помер Антанас Ужумецкіс, років 70. Покійний походив з шляхотського роду, але був справжнім демократом, тісно звязаним з литовською селянською масою. У свому життю зробив дуже багато добра для Литви і литовців. Але не треба забувати, що в Філядельфії знають Покійного теж і яко великого й щирого приятеля українців. Він був особистим приятелем Покійного першого українського епископа Сотера Ортинського, в якого тестаменті було навіть зазначено, що його має поховати Антанас Ужумецкіс. Це легко зрозуміти, коли зважиться, що бл. п. Ужумецкіс прикладав свого часу багато старань, щоб зблизити до себе українців і литовців. — В. Й. П.

Казис Відікавсказ.

У СПРАВІ СЛУЖБИ В ЧУЖИНЕЦЬКИХ ВІДДІЛАХ У КАНАДІ

В Канаді тепер формуються військові відділи, що є властиво військом чужих держав. Такими є, наприклад, польські відділи, до яких, як видно з нарікань польської преси, мало вступає охотників зо стейтів і Канади. Департамент національної оборони в Отаві тепер оголосив, що канадійських громадян не можна присилувати іти до таких чужинецьких військових відділів, бо ті відділи є частиною армії чужої держави. За те ті, що є горожанами тої держави, що переводить в Америці рекрутацію до своєї армії, себто до згаданих відділів, обовязані повинуватись призови тої держави.

НАЙДУТЬ ПОСАДУ

УКР. КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА Пречь Діви Марії у Форд Ситі, Па., пошукує сейчас **ДЯКО-УЧИТЕЛЯ,** котрий управляв би хор, школу, представлення й концерти і т. і. Самотні мають першенство. Прошу писати на адресу: 281-3

MARTIN OPALKA,
1133 — 6th Ave., Ford City, Pa.